

גם המאמנים צריכים חוק

סוגיות משפטיות הקשורות למקצוע ה־coaching מוצאות לעיתים פתרון חלקי תוך הישענות על דינים כלליים.

אך מוטב להסדיר בחוק את המקצוע וכך גם את ההיבטים המשפטיים שלו / עו"ד יבין רוכלי

חיוני. לחיסיון ביחסי מאמן ולקוח יש חשיבות רבה לצורך הגנה על הרמה המקצועית של תהליך האימון, שכן אין ספק שהאימון לא יהיה אפקטיבי אם הל־קוח יימנע מחשיפת צפונות ליבו.

ניצול מרות המאמן

חוק העונשין אוסר על יחסי מין בין "מטפל נפשי" ומטופל, וקובע עונשים חמורים למטפלים נפשיים שעוברים על איסור זה. האיסור חל על כל תקופת תהליך הטיפול וכן שלוש שנים מסיומו. בנוסף, קיימת חזקה לפיה יחסי מין בין מטפל ומטור־פל בתקופת הטיפול נעשו תוך ניצול תלות נפשית ממשית.

המונח "טיפול נפשי" מוגדר כך: "אבחון, הערכה, ייעוץ, טיפול, שיקום, או ניהול שיחות, שנעשו באופן מתמשך, בדרך של מפגש פנים אל פנים, כדי לסייע לאדם הסובל ממצוקה, הפרעה, מחלה או בעיה אחרת, שמקורן רגשי או נפשי". הגדרת "מטפל נפשי" בחוק העונשין היא: "מי שעוסק, באופן מקצועי, במתן טיפול נפשי, כמשלח יד או מכוח תפקיד, והוא פסיכולוג, פסיכיאטר או עובד סוציאלי, או מי שמתחזה לאחד מאלה".

הנה כי כן, המונח "מאמן אישי" אינו נכלל במפורש בהגדרת "מטפל נפשי" שבסעיף 347א(א) לחוק העונשין, אך אין ספק שראוי להחיל הוראה זו גם על יחסים שבין מאמן ומתאמן.

עינינו הרואות, כי חלק מן הסוגיות המשפטיות הכרוכות בקואוצ'ינג ניתנות להסדרה באמצעות שימוש בקונסטרוקציות משפטיות נהוגות. אך הדין הכללי לא מספק תשובה אופטימלית, בעיקר בכל הקשור לסוגיות של אתיקה מקצועית. ראשית, משום שלא קיימת מערכת כללית אתיקה ברורה המחייבת את המאמנים (אלא באופן וולונטרי בלבד), ושנית – משום שלא קיימת מערכת של דין משמעותי, לענישת מאמנים שפעלו באופן לא אתי.

גם מסיבה זו, השלמת הליך החקיקה לשם הסדרת העיסוק בקואוצ'ינג וקביעת נורמות משפטיות ברורות ביחס לעיסוק בקואוצ'ינג, תועיל הן למאמנים המקצועיים הפועלים בשוק והן לציבור הרחב. ///

חיסיון ביחסי מאמן-לקוח

פקודת הראיות מעניקה חיסיון חריג לעדותם של עורכי דין, רופאים, פסיכולוגים, כהני דת ועובדי דים סוציאליים. האם שתיקתה של פקודת הראיות משמעה, כי לא יוענק חיסיון לעדותו של מאמן אישי אודות מידע שהגיע אליו במהלך תהליך הקואוצ'ינג? התשובה לכך חייבת להיות שלילית.

צריך לזכור, שלצד החסיונות הסטטוטוריים, יש חסיונות שהם יציר הפסיקה כמו חיסיון מקורות עיתונאיים ויחסי בנק־לקוח. רשימת העיסוקים המוזכרים בפקודת הראיות לא יוצרת הסדר שלילי, המונע הכרה של בית המשפט בחיסיון "חדש", אך זאת בתנאי שהדבר דרוש לצורך הגנה על אינטרס

העיסוק בקואוצ'ינג מעורר מספר רב של סוגיות משפטיות מורכבות הצריכות עיון ודיון, ובראשן הצורך בהסדרת המקצוע וברישי מאמנים. במהלך הכנסת ה־17 ניסה סטס מיס'זניקוב לקדם חקיקת חוק להסדרת העיסוק בקואוצ'ינג, אך החקיקה לא הושלמה, ולמעשה מדובר בתחום פרוץ, על כל המשתמע מכך.

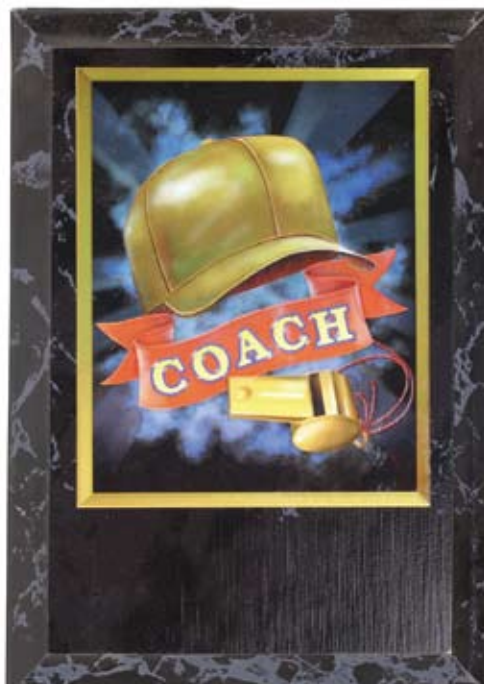
בהעדר חקיקה מסדירה מיוחדת, מן הראוי להחיל על העוסקים בקואוצ'ינג חובות משפטיות שונות מכוח דינים כלליים, על מנת להגן על ציבור הלקוחות וכדי לשמור על רמת המקצוע. מטרתה של רשימה זו להדגים מספר סוגיות רלבנטיות, תוך יישום קונסטרוקציות משפטיות מקובלות.

סודיות ופרטיות ביחסי מאמן-לקוח

הקואוצ'ינג מתאפיין במערכת יחסים מיוחדת הנרקמת בין המאמן והמתאמן. על מנת ליצור יחסי אמון ביניהם, ברור לשני הצדדים, כי תוכן השיחות ביניהם הוא נחלתם בלבד. מצב דומה קיים ביחסי פסיכולוג ומטופל. אלא שאצל הפסיכולוגים המדובר בנורמה סטטוטורית המצויה בחוק הפסיכולוגים, תשל"ז-1977 (והשוו: חוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1966; פקודת הרופאים [נוסח חדש]; חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996).

בהעדר התייחסות חוקית נפרדת לקואוצ'ינג, הנורמה המקבילה ביחסי מאמן ולקוחו היא לכל היותר נורמה חוזית. הסודיות המתבקשת היא פועל יוצא של הסכמת הצדדים, בין במפורש ובין אם במשתמע, והיא תנאי מכללא ביחסים החוזיים שביניהם.

אלא שעל מנת לאכוף אותה, נדרש הצד הנפגע לפנות לבית המשפט בהליך מסורבל, יקר וארוך, מה גם שיקשה עליו להוכיח קיומו של נזק המקנה פיצויים. אין זאת, אלא שבעניינים אתיים במהותם, הסנקציה האפקטיבית ביותר היא סנקציה משמעותית, שכרגע איננה בנמצא ככל שמדובר בקואוצ'ינג.

הכותב הוא מאמן אישי ומחברו של הספר "coaching לעורכי דין"